

Teorie národního hospodářství

Studenti PF UK

Vypracované otázky ke zkoušce

2011

Tento text vznikl jako příprava na ústní zkoušku z předmětu Teorie národního hospodářství, vyučovaného na právnické fakultě UK. Text vytvořili sami studenti druhého ročníku, nemusí tedy být i přes veškeré korektury zcela správný a autoři nepřebírají žádnou odpovědnost za výsledek zkoušky. Texty byly vytvořeny na wiki studentů PF UK <http://ius.tulacek.eu/>.

Soubor vygenerován: 16.12.2011, 03:49

Obsah

A	Předmět a metody národohospodářské teorie	1
A.71	Předmět národohospodářské teorie a její základní kategorie	1
	Předmět	1
	Základní ekonomický problém	1
	Definice národohospodářské teorie = ekonomie:	1
	Ekonomie x ekonomika	1
	Kategorie národohospodářské teorie	2
A.30	Hlavní historické a současné směry ekonomického myšlení	2
	Merkantilismus	2
	Fyziokraté	3
	Klasická politická ekonomie	3
	Marxismus	4
	Německá historická (ekonomická) škola	4
	"Marginální revoluce" → Neoklasická ekonomická škola	4
	Neoklasická ekonomická škola	4
	Keynesiánství	5
	Chicagská škola	6
	Monetarismus	6
	Institucionalismus	6
	Hlavní názorové proudy soudobé ekonomie	6
B	Základní ekonomické pojmy a principy	8
B.98	Základní ekonomické principy a modely, metodické chyby ekonomického uvažování	8
	Základní ekonomické principy	8
	Přínosy a náklady	8
	Porovnání na základě peněžních hodnot	8
	Racionalita a vlastní zájem	9
	Náklady alternativ a utopené náklady	9
	Uvažování v mezních (marginálních) veličinách	9
	Ekonomická efektivnost	9
	Ekonomická rovnost	9
	Ekonomické modely	9
	Metodické chyby ekonomického uvažování	10
B.54	Náklady alternativ a utopené náklady, ilustруйте na příkladech	10
	Náklady alternativ	10
	Utopené náklady	11
B.97	Základní ekonomické otázky, typy a odlišnosti ekonomických systémů	11
	Základní ekonomické otázky	11
	Typy a odlišnosti ekonomických systémů	12
B.17	Ekonomická efektivnost, Paterovo a Kaldor-Hicksovo kritérium efektivnosti	13
	Ekonomická efektivnost	13
	Paretova a Kaldor-Hicksova efektivnost	14
	Ukazatelé ekonomické efektivnosti	15
	Efektivita a rovnost	15
B.85	Trhy výrobních faktorů, jejich úloha, specifika a regulace	16
	(Nájemní) trhy výrobních faktorů	16
	Výrobní faktory	16
	Národní důchod	17
B.89	Typy ekonomických subjektů, jejich postavení a úloha v národním hospodářství	17
B.49	Model ekonomického koloběhu	18
	Rovnováha v modelu ekonomického koloběhu	19
	Zahrnutí cen do modelu ekonomického koloběhu	20
	Ekonomická nerovnováha	20
B.55	Národohospodářské agregáty a jejich význam	21
	HDP	21
	Inflace	22

Nezaměstnanost	22
Platební bilance	22
B.46 Metody měření HDP	22
Metoda výrobní	22
Metoda důchodová	23
Metoda výdajová	23
C Tržní systém a státní ekonomická regulace	24
C.82 Trh a tržní systém, typy trhů	24
Trh v užším pojetí	24
Trh v širším pojetí	25
Tržní systém	25
C.87 Tržní cena a její funkce	26
Cena	26
Tržní rovnováha	26
Funkce ceny	29
C.7 Cenová a necenová konkurence, principy marketingu	30
Marketing a jeho cíle	30
Konkurence a její typy	30
Marketing a jeho definice	31
C.31 Hospodářská politika, její cíle, druhy a účinnost, magický čtyřúhelník	33
Hospodářská politika	33
Základní hospodářské cíle	33
Hospodářskopolitické nástroje	33
Druhy hospodářské politiky	34
Účinnost hospodářské politiky	34
C.88 Tržní selhání, jeho druhy a příčiny, ilustруйте na příkladech	34
Nedokonalá konkurence	35
Externality	35
Věřejné statky a neúplné trhy	35
Asymetrické informace	35
C.90 Věřejná a soukromá řešení tržních selhání	36
Věřejná řešení tržních selhání	36
Soukromá řešení tržních selhání	36
C.75 Státní regulace trhů, ceny ve smíšené ekonomice	37
Regulace trhů	37
Ceny ve smíšené ekonomice	38
C.73 Selhání vlády a jeho příčiny	39
Důvody vládního selhání	39
D Poptávka, nabídka a tržní cena	40
D.10 Zákon poptávky, zákon nabídky, zákon poptávky a nabídky, zákon jedné ceny	40
Zákon poptávky	40
Zákon nabídky	42
Zákon poptávky a nabídky	43
Zákon jedné ceny	43
D.8 Cenová, důchodová a křížová elasticita poptávky	44
Pružnost poptávky	44
Cenová elasticita poptávky	44
Pružnost poptávky a celkové spotřebitelské výdaje	44
Poptávka v krátkém a dlouhém období	45
Poptávka na jednotlivém trhu a poptávka po zboží jednoho prodávajícího	45
Křížová pružnost poptávky	45
Důchodová pružnost poptávky	45
D.70 Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy	45
Přebytek spotřebitele	45
Přebytek výrobce	46
Celkový přebytek	47
Tržní rovnováha	47
Efektivita tržní rovnováhy	48
D.77 Státní zásahy do cen, jejich příčiny, důsledky a efektivita	48
Přímé státní regulace	48
Nepřímé státní regulace	48
Příčiny	48
Důsledky	48
Efektivita	49

E	Rozhodování, ekonomika a správa firem	50
E.9	Cíle, náklady, příjmy a zisk firmy	50
	Cíle	50
	Náklady	50
	Zisk	51
	Příjmy	52
E.35	Implicitní a explicitní náklady firmy, ekonomický a účetní zisk	52
	Implicitní a explicitní náklady firmy	52
	Ekonomický a účetní zisk	52
E.61	Normální zisk firmy, ekonomická renta a její dobývání	53
	Firma	53
	Explicitní náklady a implicitní náklady	53
	Ekonomický a účetní zisk	53
	Normální zisk	53
	Ekonomická renta	54
E.53	Náklady a nákladové křivky firmy, analýza firemních nákladů	54
	Celkové náklady dělíme na	55
	Průměrné celkové náklady	55
	Mezní náklady firmy	55
	Produkční funkce firmy	55
	Mezní produkt práce/mezní produkt kapitálu	55
	Průběh nákladových křivek	56
E.44	Marginální náklady a jejich význam	58
	Stav firemní rovnováhy	58
	Význam marginálních nákladů	58
	Rozhodování o zastavení činnosti	59
	Uzavření vs. ukončení činnosti	59
E.99	Zákon klesajícího mezního produktu, princip úspor z rozsahu	59
	Princip úspor z rozsahu	59
E.25	Financování firmy, finanční ukazatele a jejich funkce při řízení firmy	60
	Finanční zdroje firmy	60
	Cíle financování	60
	Krátkodobé a dlouhodobé financování	60
	Základní principy finančního řízení firmy	61
	Finanční ukazatele	61
E.96	Význam a struktura rozvahy firmy	62
	Struktura rozvahy	63
	Majetková struktura podniku - aktiva	63
	Kapitálová struktura podniku - pasiva	63
E.21	Ekonomický pohled na vybrané právní formy podniků, jejich výhody a nevýhody	65
	Specifické firmy	67
E.18	Ekonomické aspekty správy korporací	68
	Správa korporace	68
	Corporate governance	69
	Vnitřní a vnější model corporate governance	69
	Vnější model	69
	Vnitřní model	70
	Problém pán a správce	70
F	Struktura trhu, typy konkurence a konkurenční politika	71
F.78	Struktura trhu a tržní síla, relevantní trh	71
	Struktury trhu	71
	Tržní síla	72
	Relevantní trh	72
F.15	Efektivnost dokonalé konkurence	72
F.83	Trh dokonalé konkurence a postavení firmy na tomto trhu	73
	Efektivnost dokonalé konkurence	74
	Dokonalá konkurence a reálné trhy	74
	Reálně existující případ dokonalé konkurence	74
F.58	Nedokonalá konkurence, příčiny vzniku a hlavní typy, ztráta blahobytu v podmínkách nedokonalé konkurence	74
	Konkurence	74
	Omezení konkurence	75
	Dokonalá konkurence	75
	Nedokonalá konkurence	75
	Důsledky nedokonalé konkurence	75
	Typy nedokonalé konkurence	76
	Konkurenční, prokonkurenční či protitrustová politika	78
F.33	Chování firem v podmínkách dokonalé a monopolistické konkurence	79

Konkurence	79
Dokonalá konkurence (na nabídkové straně trhu)	79
Nedokonalá konkurence	79
Monopolistická konkurence	79
F.34 Chování firem v podmínkách oligopolu a monopolu	80
Oligopol	80
Monopol	81
F.42 Konkurenční politika, antimonopolní zákonodárství, regulace přirozených monopolů	82
Konkurenční politika	82
Protimonopolní zákonodárství	83
Regulace přirozených monopolů	83
Ochrana hospodářské soutěže v EU a ČR	84
G Kapitál a kapitálové trhy	86
G.40 Kapitál, jeho vznik, formy a funkce	86
Co je to kapitál	86
Vznik kapitálu	86
Formy kapitálu	86
Kapitálový trh	87
G.37 InSTITUTE kapitálového trhu a jejich význam	87
Institute kapitálového trhu	87
Institute spojené s trhy cenných papírů	88
Institute finančního zprostředkování	88
Stádní chování investorů	89
G.52 Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	89
Nabídka na kapitálovém trhu	89
G.3 Aktiva, jejich druhy a vlastnosti, stanovení ceny aktiv	91
Aktiva	91
Druhy a vlastnosti	91
Výnosy, ceny, rizika aktiv	91
Míra výnosu aktiva	92
P/E (Price/Earnings ratio)	92
Tržní cena aktiv	92
Neriziková aktiva	92
Investiční riziko	92
Postupy investování	92
G.39 Investování a spekulace, vznik a důsledky "investičních bublin"	93
Některé relevantní pojmy	93
Investování prostředků na kapitálových trzích	93
Investiční bublina	94
G.79 Subjekty kapitálového trhu	95
G.67 Primární a sekundární kapitálové trhy a jejich význam	96
Vznik kapitálu	96
Trh kapitálu	97
Primární a sekundární trh	97
Primární kapitálový trh	98
Sekundární kapitálový trh	98
H Trh práce, zaměstnanost a rozdělení příjmů	99
H.65 Poptávka a nabídka na trhu práce, vliv substitučního a důchodového efektu na nabídku práce	99
Nabídka práce	99
Poptávka práce	100
Trh práce	100
H.84 Trh práce (poptávka, nabídka a rovnováha)	102
Poptávka po práci a nabídka práce	102
Rovnováha na trhu práce	102
Grafy	103
H.86 Tržní a netržní faktory determinace mezd, mzdová strnulost, jej příčiny a důsledky	103
Specifické faktory determinace mezd	103
Mzdová strnulost	104
H.59 Nezaměstnanost, příčiny, druhy a měření, vztah nezaměstnanosti a inflace	105
Dělení nezaměstnanosti	105
H.72 Rozdělení důchodů, nerovnosti v důchodech, přerozdělovací procesy a jejich nástroje	106
Rozdělení mezd a příjmů	106
Sledování mzdové (příjmové) nerovnosti	107
Přerozdělování příjmů a jeho nástroje	107

I	Peníze a měnová politika	109
I.63	Peníze, jejich funkce a formy, úloha zlata v dějinách	109
	Peníze	109
	Funkce peněz	109
	Formy peněz	110
	Úloha zlata v dějinách	110
I.94	Vymezení peněz, peněžní zásoba a peněžní agregáty	110
	Vymezení peněz	110
	Peněžní zásoba a peněžní agregáty	110
I.41	Komoditní peníze, zlatý standard, peníze s nuceným oběhem	111
	Komoditní peníze	111
	Zlatý standard	111
	Nucený oběh	111
I.51	Nabídka a poptávka na trhu peněz, cena peněz, výnosová křivka	112
	Nabídka po penězích	112
	Poptávka po penězích	112
	Faktory ovlivňující poptávku po penězích	112
	Poptávka po penězích a úroková míra	112
I.5	Bankovní systém, tvorba peněz a peněžní multiplikátor	113
	Peněžní multiplikátor	114
I.50	Monetární politika a její nástroje	114
	Cíle MP	115
	Cílování inflace	115
	Nástroje MP	115
	Omezení regulace peněžní zásoby	116
	Nezávislost centrální banky	116
	Funkce bankovního systému	116
I.56	Nástroje expanzivní fiskální a monetární politiky, jejich význam a účinnost	116
	Expanzivní monetární politika	116
	Expanzivní nástroje monetární politiky	117
	Expanzivní fiskální politika	117
I.57	Nástroje restriktivní měnové a rozpočtové politiky, jejich význam a účinnost	118
	Restriktivní monetární politika	118
	Restriktivní nástroje monetární politiky	118
	Restriktivní fiskální politika	119
I.6	Bezprostřední a konečné cíle měnové politiky, cílování inflace	119
	Bezprostřední cíle měnové politiky	119
	Konečné cíle měnové politiky	119
	Cílování inflace	120
I.43	Kvantitativní teorie peněz a cen, Fisherova rovnost	120
	Fisherova rovnost	120
	Z historie	120
I.62	Omezení měnové a fiskální politiky	121
	Měnová politika	121
	Rozpočtová politika	122
I.45	Měnová báze a tvorba peněz, peníze jako dluh	123
	Měnová báze	123
	Tvorba peněz	123
	Peníze jako dluh	124
I.14	Diskontní, lombardní a repo sazba jako měnové nástroje	125
	Úrokové sazby České národní banky	125
I.29	Funkce a nástroje centrální banky	126
	Centrální banka	126
	Funkce centrální banky	126
	Nástroje centrální banky	127
	Nezávislost	128
	Česká národní banka	129
I.60	Nezávislost a odpovědnost centrální banky	129
	Nezávislost centrální banky	129
	Odpovědnost centrální banky	130
I.36	Inflace a její měření, druhy, příčiny a důsledky inflace, inflační daň	130
	Metody výpočtu	130
	Využití ukazatelů inflace	131
	Závažnost inflace	131
	Příčiny inflace	131
	Dopady inflace	132
	Protiinflační politika	132

I.12	Inflační daň	132
	Deflace, její příčiny a důsledky, past likvidity a kvantitativní uvolňování	133
	Deflace	133
	Past likvidity	133
	Kvantitativní uvolňování	133
J	Hospodářský růst	134
J.80	Teorie hospodářského růstu	134
	Hospodářský růst a jeho zdroje	134
	Příčiny hospodářského růstu	134
	Produktivita a její faktory	135
	Růstová politika	136
	Politika nabídkové stránky ekonomiky	136
	Výhody a nevýhody hospodářského růstu	137
J.69	Produktivita práce a kapitálu a jejich faktory, politika nabídkové strany	137
	Produktivita	137
	Produktivita práce	137
	Produktivita kapitálu	138
	Politika nabídkové stránky ekonomiky	139
J.22	Ekonomický růst a rozvoj, zdroje a typy růstu, růstová politika	139
	Zdroje (typy) ekonomického růstu	140
	Růstová politika	140
	Důsledky hospodářského růstu	141
K	Hospodářský cyklus a stabilizační politika	142
K.32	Hospodářský cyklus, jeho příčiny a fáze	142
	Fáze	142
	Typy hospodářských cyklů podle délky	143
	Příčiny hospodářského cyklu	143
	Pojmy	143
K.66	Poptávkové a nabídkové šoky, jejich vliv na recesi	144
	Model souhrnné poptávky a nabídky	144
	Model souhrnné poptávky	144
	Průběh souhrnné nabídky	146
K.38	Investiční akcelerátor a multiplikátor a jejich význam pro průběh hospodářského cyklu	149
	Vývoj spotřebních a investičních výdajů	149
	Investiční akcelerátor a multiplikátor	149
K.26	Finanční a měnová krize, možné příčiny a důsledky	150
	Druhy finanční krize	150
	Finanční krize	150
	Bankovní panika	151
	Měnová krize	152
K.10	Cíle, principy a nástroje stabilizační politiky	153
	Ovlivňování agregátní poptávky	153
	Koordinace monetární a fiskální politiky	155
	Problémy fiskální politiky	155
	Problémy monetární politiky	156
K.2	Agregátní poptávka a nabídka, potenciální a reálný produkt	156
	Agregátní poptávka	156
	Agregátní nabídka	157
	Potenciální HDP	157
	Reálný HDP	157
	Ekonomická rovnováha a ekonomické výkyvy	158
K.4	Automatické stabilizátory a jejich funkce, vysvětlete na příkladu	158
	Jednorázová záměrná opatření (diskrétní) a vestavěné (automatické) stabilizátory	159
	Vztah požadavku na vyrovnaný státní rozpočet a automatických stabilizátorů	159
K.27	Fiskální multiplikátory, efekt vytěsňování	159
	Expanzivní fiskální politika	159
	Fiskální multiplikátor	160
	Efekt vytěsňování	160
	Celkový účinek fiskální expanze	160
K.20	Ekonomické multiplikátory a jejich význam (Keynesův multiplikátor, peněžní multiplikátor, fiskální multiplikátor)	161
	Příklady multiplikátoru	161
	Keynesův multiplikátor	161
	Peněžní multiplikátor	161
	Fiskální multiplikátor	162

K.28 Fiskální politika, její cíle a nástroje	162
Fiskální politika	162
L Státní rozpočet a daňový systém	164
L.93 Veřejné finance, jejich funkce a složky, státní rozpočet a jeho deficity	164
Veřejné finance	164
Rozpočtová soustava	164
L.76 Státní rozpočet, základní struktura jeho příjmové a výdajové stránky	165
Příjmy státního rozpočtu	166
Výdaje státního rozpočtu	166
Typy rozpočtu	166
L.11 Daně, jejich druhy a ekonomické vlastnosti, daňová politika	168
Principy daňového systému	170
L.16 Efektivnost zdanění, daňové břemeno a „náklady mrtvé váhy“, Lafferova křivka	170
Efektivnost zdanění	170
Dopad daní	171
Náklady mrtvé váhy	171
Lafferova křivka	172
L.23 Euro a Maastrichtská kritéria, Pakt stability a růstu	172
Euro - bleskový úvod	172
Historie eura	173
Maastrichtská kritéria	173
Pakt stability a růstu	173
Aktuality o euru	174
M Mezinárodní ekonomické vztahy	175
M.1 Absolutní a komparativní výhody v mezinárodním obchodě, vysvětlete na příkladu	175
Příčiny	175
Absolutní výhoda	175
Komparativní výhoda	175
M.48 Mezinárodní měnové vztahy, devizové trhy, optimální měnové zóny	176
Devizové trhy a měnové kurzy	176
Mezinárodní měnový fond a brettonwoodský systém	179
Optimální měnové zóny	180
Mezinárodní obchod	180
M.64 Platební a obchodní bilance, jejich struktura a význam	182
Platební bilance	182
Obchodní bilance	183
M.13 Devizové režimy a jejich národohospodářské důsledky	185
Fixní (pevný) směnný kurz	186
Flexibilní (plovoucí) kurzy	186
Brettonwoodský měnový systém	186
Kurz dvoustranný a vícestranný, nominální a reálný	187
Devizové režimy a hospodářská politika	188
M.47 Mezinárodní ekonomická integrace a její formy, globalizace ekonomiky	189
Hlavní cíle mezinárodní ekonomické integrace:	189
Stupně integrace	189
Mezinárodní organizace	190
Ekonomická globalizace	190
M.95 Vývoj evropské ekonomické integrace, jednotný vnitřní trh, hospodářská a měnová unie EU	190
Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)	190
Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství	190
Evropská společenství	191
EU a nové členské státy	191
Jednotný vnitřní trh	191
Hospodářská a měnová unie (HMU)	192
Konvergenční kritéria, Pakt stability a růstu, Euroskupina	192
N Základy ekonomie veřejného sektoru	194
N.24 Externalita, jejich příčiny, důsledky a řešení	194
Negativní externalita	194
Pozitivní externalita	195
Řešení	195
N.81 Transakční náklady a Coaseův teorém	198
Ronald Harry Coase	198
Transakční náklady	198

Coaseho teorém	199
N.92 Veřejné a částečně veřejné statky, společné zdroje	200
Statky čisté a částečně veřejné	201
Společné zdroje a veřejně poskytované soukromé statky	202
Veřejné a soukromé poskytování statků	203
N.74 Soukromé a veřejné statky, veřejné poskytování statků	203
Soukromé statky	203
Veřejné statky	203
Statky částečně veřejné	204
Společné zdroje	204
Veřejně poskytované soukromé statky	204
N.68 Principy ekonomické teorie veřejné volby	205
Problémy veřejné volby	206
Racionální neznalost	206
Zájmové skupiny	206
N.91 Veřejná produkce statků, její příčiny a důsledky	206
Příčiny veřejné produkce	207
Problémy veřejné produkce	207
Soukromá výroba veřejných statků	207
N.19 Ekonomické chování byrokracie	207
Ekonomické charakteristiky úřadu	208
Motivace byrokracie	208
Příčiny růstu úřadů	208
1 Seznam otázek	209

Okruh A

Předmět a metody národohospodářské teorie

A.71. Předmět národohospodářské teorie a její základní kategorie

Předmět

1

- zkoumání tvorby (výroby), rozdělování, směny a spotřeby materiálního bohatství → tzn. **základní ekonomické činnosti**
- zabývání se způsobem, jakým si lidé vydělávají na živobytí
- zásadním v ekonomickém uvažování a jejich východiscích je **protiklad mezi omezeností hospodářských zdrojů a neomezeností lidských potřeb a přání**
- omezená možnost získat předměty k uspokojení potřeb je dána omezeností/**vzácností** ekonomických zdrojů (=výrobních faktorů) potřebných k jejich výrobě
- výrobní faktory - **přírodní zdroje, lidské zdroje, kapitál a podnikání**
  - viz →B.85

Základní ekonomický problém

2

- vyplývá z omezenosti ekonomických zdrojů, jakým způsobem by se mělo využít vzácných výrobních faktorů tak, aby se dosáhlo nejvyššího uspokojení svých potřeb.
- 3 základní ekonomické otázky
  1. *Jaké druhy statků a v jakém množství by mělo hospodářství produkovat?* Souvisí s omezeností zdrojů. Nutná je schopnost ohodnotit jednotlivé druhy zboží a služeb s ohledem na uspokojení potřeb = na jejich **užitek**. Je třeba uvážit, které zboží/služby je třeba vyrobit hned, které lze odložit a kterých se lze vzdát zcela. Provedení volby je složité zejména v chudých zemích, kde většina pracovní síly je zaměstnána výrobou statků nezbytných pro fyzické přežití.
  2. *Jakým způsobem, jak a kde by měly být jednotlivé statky vyráběny?* K výrobě statků lze zpravidla použít různých metod; součástí otázky může být i to, kdy má být statek vyroben, neboť jejich potřeba může záviset např. na ročním období.
  3. *Jak by vyrobené statky měly být rozděleny mezi jednotlivé členy společnosti?* Každá společnost si musí vytvořit určitá pravidla, jak si její členové produkci podělí.

Definice národohospodářské teorie = ekonomie:

3

- společenská věda popisující a zkoumající jak společnosti a jejich jednotlivé hospodářské jednotky (subjekty) základní ekonomický problém řeší, tj. jak ve snaze o maximální uspokojení svých potřeb volí mezi různými možnostmi využití omezených zdrojů
- předmětem je proces rozdělování (alokace) vzácných zdrojů mezi jejich různá možná využití

Ekonomie x ekonomika

4

- Ekonomie - věda o rozhodování ekonom.subjektů včetně jeho důsledků

- **Ekonomika** - hospodářství, slouží jako označení pro hospodaření určitého subjektu (podnik, země – národní ekonomika, celého světa – světová/globální ekonomika)
  - Dělí se na sektory, jejichž role i podíly na celkovém hospodářství se postupně vyvíjejí. Moderní ekonomiky se dělí zpravidla na 4 sektory:
    - * Primární ekonomický sektor – zemědělství, dobývání nerostných surovin
    - * Sekundární sektor – zpracovatelská odvětví transformující suroviny podoby výrobků, tj. průmysl
    - * Terciární – služby
    - * Kvartérní – věda, výzkum i vzdělávání

Kategorie národohospodářské teorie

1. Mikroekonomie a makroekonomie

5

- **Mikroekonomie** – Zabývá se analýzou chování či rozhodování základních ekonomických subjektů, jednotlivců a firem, a jejich vzájemnými vztahy. K těmto interakcím dochází na jednotlivých trzích
  - Otázky, které zkoumá: tvorba a vývoj cen jednotlivých statků; sledování faktorů, které ovlivňují zájem či ochotu subjektů tyto statky nabízet a poptávat; vliv státní regulace, zákonných předpisů, na chování ekonomických subjektů a fungování trhů
- **Makroekonomie** – Sleduje chování a výsledky fungování národního hospodářství jako celku. Na ekonomiku nahlíží jako na souhrn mnoha firem a domácností působících v mnoha odvětvích či na mnoha trzích. Zabývá se faktory, které podmiňují vývoj národní i globální ekonomiky, vývoj celkového množství vyrobené produkce či celkových příjmů (důchodů), jež hospodářství vytváří, vývoj průměrné cenové hladiny a zaměstnanosti. Dále zkoumá, jak na tento ekonomický vývoj působí celkové množství peněz v oběhu, jak jej ovlivňuje daňová a výdajová politika vlád, mezinárodní ekonomické vztahy, měnové kurzy apod.

2. Pozitivní a normativní ekonomie

6

- **Pozitivní ekonomie** – Zabývá se „světem, tak jak je“; výroky či konstatování spadající do této oblasti zahrnují hospodářské principy, které se snaží popsat a vysvětlit zákonitosti rozhodování ekonomických subjektů nebo trvalé vztahy mezi ekonomickými jevy. To slouží k vysvětlení ekonomických jevů i k jejich predikci.
- **Normativní ekonomie** – Zabývá se „světem, jaký by měl být“; výroky mají povahu doporučení, jak by subjekty měly v určité situaci postupovat či rozhodovat; doporučení se opírají o ověřené principy a modely pozitivní ekonomie, často však i o osobní názory, hodnotové soudy, zájmy nebo politická stanoviska.

Urban, Jan: Teorie národního hospodářství, 3. vydání (ve 2., doplněném vydání viz stránky 12-13, 30-32, 54-56)

A.30. Hlavní historické a současné směry ekonomického myšlení

Merkantilismus

7

- 16.-18. st. (16.-17. - zlatý věk merkantilních učení)
- 1. myšlenkový koncept při vzniku tržního mechanismu - soustava doporučení praktické politiky
- státy by se měly chovat jako obchodníci soupeřící o zisk
- vládní podpora zákonů udržující pracovní a další náklady na nízké úrovni
- proexportní politika - podpora vývozu, omezení dovozu - důraz na zahraniční obchod
- snaha o příznivou obchodní bilanci - dovoz < vývoz
  - přebytek představuje zisk → růst zásob zlata a stříbra → ukazatel státního/národního bohatství
  - snahy získat kolonie → levná práce a suroviny + současně vývozní trh
    - * př. VB - navigační zákony v am. koloniích
- zboží je pouze prostředkem k bohatství
- podpora průmyslového rozvoje - manufaktury
- vznik velkých akciových společností - 1602 - Východoindická společnost
- *Jean B. Colbert, Jean Bodin*
- Francie - do pol. 18. st. státně dirigistická politika → poté zvrát
- **novomerkantilisté** - dnes: země by měly podporovat příznivou obchodní bilanci + omezovat dovoz

Fyziokraté

8

- francouzští ekonomové 18.st.
- vliv vzniku přirozenoprávní koncepce
- skutečným zdrojem bohatství jsou zemědělské výrobky a další přír. zdroje
- proti vládním snahám podporovat příznivou obchodní bilanci
- nová hodnota vzniká pomocí lidské práce v přírodě - pracovní teorie hodnoty (pouze v přírodě, v zemědělství)
- skutečné bohatství pocházelo z půdy → nejrozumnější - nechat přírodu jít svou cestou
  - politika laissez faire - politika čistého liberalismu
- *Francois Quesnay* - lékař, popsal krevní oběh - přirovnává ekonomii
  - vymezil ekonomické subjekty, načrtl základní ekonomické vztahy
  - načrtl 1. ekonomický koloběh
  - dílo: Ekonomická tabulka

Klasická politická ekonomie

9

- teoretická, nejvšeobecnější ekonomická věda
- předchůdci - John Locke, David Hume
- kvantitativní teorie peněz
- kritika merkantilního ztotožnění peněz a bohatství
- snaha o centrální řízení ekonomiky (- strach z nekoordinovaného chaosu - vliv situace Šp. - vydrancování stř. a již. Am. → hyperinflace)
- *Adam Smith* - skotský filozof, sociolog, ekonom, právník
  - 1776 - Pojednání o původu a podstatě bohatství národů
    - * firmy a domácnosti se na konkurenčních trzích chovají, jako by byly vedeny neviditelnou rukou vedoucí je k maximalizaci blahobytu společnosti jako celku
  - kritik merkantilismu
  - zakladatel soudobé moderní ekonomie - ekonomie jako vědy
  - systém člení na výrobu, směnu, rozdělování a spotřebu
  - důraz na akumulaci kapitálu
  - význam specializace a s ní spojené dělby práce → zvyšuje produktivitu
  - ekonomika by fungovala nejlépe, kdyby byla ponechána sobě samotné, tj. bez státní regulace
    - * působení neviditelné ruky trhu - dnes = nabídka + poptávka
      - osoby nevědomky přispívají sledováním svého zájmu cíli, který je v zájmu společnosti jako celku
  - politika laissez faire - možnost dána podnikům fungovat bez zásahů státní regulace
- *Jean B. Say*
  - Sayův zákon trhů
    - * výroba si vytváří svou vlastní poptávku - lidé vyrábějí a prodávají zboží a služby proto, aby si koupili věci, kt. chtějí
    - * jsou-li prodávány pouze ty zboží a služby, po nichž je skutečně poptávka a je-li příjem získaný z prodeje použit k nákupu věcí, které lidé chtějí - nabídka si vytváří poptávku
      - nemůže nastat nadprodukce a dlouhodobá nezaměstnanost (dočasná ano)
  - vícefaktorová nákladová teorie - hodnota se tvoří kombinací více výrobních faktorů
  - nadhodnota vytvářena pomocí lidské práce + půdy, kapitálu a podnikatelství
  - dílo - Pojednání o politické ekonomii - 1803
- *David Ricardo*
  - dílo - Principy politické ekonomie a zdanění - 1817
  - zejména mezinárodní ekonomie
  - poukazuje na výhody volného obchodu
    - * mezinárodní ekonomické uspořádání, při němž jsou cla a další bariéry mezinárodního pohybu zboží či služeb do značné míry odstraněny
    - * koncepce - princip komparativních výhod
      - jedna země může se ziskem dovážet urč. zboží do země jiné, i když by byla schopna toto zboží vyrábět laciněji než exportér - př. VB - Portugalsko - víno a látky
      - Portugalsku se vyplatí specializovat se spíše na výrobu vína a importovat angl. látky, přestože je Portugalsko schopno vyrábět obojí efektivněji než VB - ta tedy vyrábí látky, sice ne tak efektivně jako Portugalsko, ale na druhou stranu si za ni vyžádá víno, které nevyrábí tak efektivně
    - * člen brit. parlamentu - přesvědčoval, aby VB upustila od tradiční politiky ochodního ochranářství - 40. léta 19. st. - VB přijala politiku volného obchodu a stává se nejbohatší průmyslovou ekonomikou světa

Marxismus

10

- *Karl Marx*
  - převzal pracovní teorii, dopracoval ji, změnil teorii nadhodnoty
  - ekonomická interpretace historie
    - * historický vývoj je determinován výlučně ekonomickými silami
    - * historie je především posloupností bojů mezi ekonomickými třídami
      - např. ve starém Římě - boj aristokracie se zemědělci a měšťskými řemeslníky, ve středověku - boje mezi cechy, obchodníky a šlechtou, VFR - obchodní třída a zemědělská aristokracie
  - vykořisťování práce
    - * zboží a služby mají svou hodnotu v důsledku práce vložené dělníkem
    - * dělníci placeni pouze pro přežití, zbytek si přivlastňuje vlastník továrny - kapitalista
    - * zisky představují nadhodnotu - ta by měla patřit těm, kteří ji vytvořili
  - nevyhnutelnost zániku kapitalismu
    - * kapitalistický systém vede k tomu, že bohatí se stávají bohatšími a chudí chudšími
    - * výstřelky systému povedou k závěrečnému třídnímu boji - dělníci svrhnou kapitalisty, kteří je vykořisťují
    - * v novém řádu nebude třídní boj nutný a stát prostě zmizí
    - * každý pracovník bude pracovat dle svých schopností a bude odměňován dle svých potřeb
    - * soukromé vlastnictví bude nahrazeno společným → odstraní nerovnosti v rozdělení bohatství
- uznává pouze státní vlastnictví, chce rušit trhy
- centrálně plánované hospodářství
- většina dnešních ekonomů s Marxem nesouhlasí, historii nelze vysvětlit jen na ekonomických pojmech, práce není jediným zdrojem hodnoty, chudí se nestávají chudšími

Německá historická (ekonomická) škola

11

- pol. 19. st.
- v zásadě odmítá liberalismus - ten je vhodný jen pro nejrozvinutější země - např. VB - v Německu jiné podmínky
- v Něm. - věda o národním hospodářství
- uznávají soukr. vlastnictví, podnikatelství
- musí vítězit zájem celku - snaha o co největší prospěch - blaho národů
- uznává princip dočasného protekcionismu

”Marginální revoluce” → Neoklasická ekonomická škola

12

- 1871-74
- 1871 - vyšla 2 důležitá díla
  - Teorie politické ekonomie - William St. Jevons
  - Zásady národohospodářské teorie - Carl Menger
- **teorie marginální mezní užitečnosti**
  - hodnotu chápe jako subjektivní posudek spotřebitele (ne objektivní jako u klasiků)
  - hodnota není dána celkovou užitečností, ale mezní užitečností = ne celkové uspokojení, ale přírůstek uspokojení při spotřebě poslední, dodatečné jednotky zboží
  - marginální analýza = porovnávání mezních ekon. veličin

Neoklasická ekonomická škola

13

- až do 30. let 20. st. převažuje
- soustředí se na mikroekonomii
- předpokladem jsou podmínky dokonalé konkurence
- hodnota chápána jako výsledek vzájemného působení 2 sil - nabídky a poptávky
- ekonomická rovnováha
- **1. Rakouská subjektivně-psychologická škola**
  - *Carl Menger*
    - * teorie mezní užitečnosti

- *Eugen v. Böhm-Bawerk*
  - * teorie kapitálu a úroku - 1. objasnění podstaty kapitálu
- **2. Lausanneská (švýcarská) škola**
  - využití matematického řešení při otázce rovnováhy
  - starší přístup k rovnováze - všeobecná rovnováha trhu
  - *Leon M.E. Walras*
    - * systém všeobecné rovnováhy = situace, kdy jsou všechny dílčí trhy v rovnováze
    - * soustava čistících cen - čistí trhy od převisu poptávky a nabídky
  - *Vilfredo Pareto*
    - * přispěl k přeměně teorie mezní užitečnosti k teorii poptávky
- **3. Švédská škola - Marginalisté**
- **4. Cambridgeská škola**
  - angloamerická větev
  - *William St. Jevons*
    - * Teorie politické ekonomie
  - *Alfred Marshall*
    - * Principy ekonomie - 1890 - syntéza neoklasické teorie - uspořádal teorie klasických ekonomů
      - metoda dílčí rovnováhy
      - Marshallovy nůžky
      - rozlišení nabídky a poptávky v krátkém a dlouhém období
      - podobně jako ostří nůžek nemůže nabídka a poptávka fungovat jedna bez druhé
      - v krátkém období je nabídka zboží a služeb víceméně daná a neměnná, rozhodující význam má poptávka
      - v dlouhém období platí opak - nabídková strana trhu se pro stanovení ceny stává rozhodující
  - *John. B. Clark*
    - * teorie mezní produktivity

Keynesiánství

14

- po velké hospodářské krizi ve 30. letech 20. st. - velká nezaměstnanost
- *John M. Keynes*
  - Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz - 1936
  - pokus objasnit příčiny Velké deprese + obecně vysvětlit výkyvy ekon. aktivity
  - ukázal, že je možné, aby souhrnná nabídka a poptávka byly v rovnováze v bodě, který se nachází pod úrovní plné zaměstnanosti a přirozeného produktu
  - pokud nezasáhne vláda a nezvýší souhrnnou poptávku, nezaměstnanost může přetrvávat velmi dlouho
  - k recesím může docházet kvůli nedostatečné poptávce po zboží a službách
  - podpora hospodářskopolitických opatření vedoucí ke zvýšení agregátní poptávky
  - teorie efektivní poptávky - zpochybnil Sayův zákon - pokles spotřeby vyvolá snížení důchodů výrobců spotř. zboží, čímž vyvolá snížení úspor
  - paradox spořivosti - budete-li spořivější, zvýší se vaše úspory, ovšem pouze, jestliže ostatní lidé spořivější nebudou
  - stát může vydávat peníze na veřejné práce
  - stát by měl opustit politiku laissez faire a pokusit se stabilizovat ekonomiku
  - nesouhlasí s tím, že kdo spoří, prospívá ekonomice
  - pomocí fiskální politiky vtahuje stát jako další ekon. subjekt do reálných ekon. procesů - nejen noční hlídač
  - úlohy státu - je-li ekonomika v krizi, nastoupí stát, aby vybudil agregátní koupěschopnou poptávku - všechny možné a schopné koupě v nár. hospodářství
  - když je ekonomika v poklesu, není investiční optimismus - musí přijít vnější hybatel - stát - zaměstná lidi, i když je nepotřebuje, vybudí investice - po oživení se stát stáhne, aby nepotlačoval soukr. investice
  - roste-li ekonomika, má stát nechat být
  - odmítá ekon. liberalismus a kvantitativní teorii peněz
- teoreticky dále rozvíjeno, politické zásahy do ekonomiky posvěceny - až zneužito - 50.+60. léta - zestátnění
  - * 1964-65 - hospodářská a měnová krize

Chicagská škola

15

- vzniká na chicagské univerzitě v 50. letech
- *Frank Knight*
  - obhájce systému svobodného podnikání a politiky laissez faire
  - o zboží a službách, kt. budou nabízeny k prodeji by měla rozhodovat poptávka spotřebitelů
  - každá spotřeba kromě zákl. životních potřeb je demonstrativní
  - obhájce zisky jako hybnou sílu, na níž je založeno podnikání - zisky jsou odměnou za to, že firma přijímá nejistotu trhu
  - rozlišuje riziko (lze předvídat a pojistit se proti němu) a nejistotu (nelze předvídat)
  - dílo: Riziko, nejistota a zisk - 1921

Monetarismus

16

- ekonomická teorie, kt. považuje peníze za ústřední kategorii makroekonomické teorie i hospodářské politiky - množství peněz v oběhu je rozhodující
- stojí proti keynesiánství
- nabídka peněz a její změny jsou nejdůležitějším faktorem ovlivňujícím nominální HDP a hladinu cen
- důraz na úlohu tržních sil a omezení státních zásahů do jejich působení
- *Milton Friedman*
  - peníze jsou klíčovým prvkem v ekonomice
  - prudké zvýšení množství peněz vyvolává inflaci, prudké snížení depresi
- projev za Reaganovy vlády v USA, ve VB v době vlády M. Thatcherové
- vychází z kvantitativní teorie peněz
- peněžní politika se má týkat hlavně regulace množství peněz v oběhu
- samotná emise peněz nemůže dlouhodobě urychlit reálný ekonom. růst
- odmítá příležitostné zásahy v podobě doladování ekon. vývoje
- pro stanovení fixního tempa růstu peněžní nabídky bez ohledu na ekon. podmínky

Institucionalismus

17

- vznik ve 20.st. v USA
- základ hospodářského vývoje spatřuje v tzv. institutech = např. soukromé vlastnictví, peníze, zisk, úvěr, ale i tradice, zvyky
- spojení ekonomie a dalších společenských věd
- snaha přiblížit teoretickou ekonomii skutečnosti
- *Thorstein Veblen* - zakladatel
  - Teorie záhalčivé třídy - 1899
  - zpochybnil někt. charakteristiky tržní ekonomiky
  - spotřebitel není v tržní ekonomice král, který požaduje a dostává nejlepší zboží a služby za nejnižší možné ceny
  - spotřebitel vystaven soc. a psychol. tlakům → nerozumná rozhodnutí
    - * př. tendence k demonstrativní spotřebě - kupujeme, abychom učinili dojem - vyšší cena nás neodrazuje, spíše naopak tzv. Veblenovy statky
  - snaha dosahovat zisků vede podniky často k nevybíravému tržnímu chování → vedou k neschopnosti ekonomiky dosáhnout svého výrobního potenciálu
- *John R. Commons, Wesley C. Mitchell, John K. Galbright*

Hlavní názorové proudy soudobé ekonomie

18

- netvoří jednolitý názorový celek
- k základním názorovým proudům patří

1. klasická ekonomická teorie

- vychází z A. Smithe

- představa samoregulujícího se trhu
  - jednotlivci, resp. firmy sledují svůj vlastní prospěch, přitom díky neviditelné ruce trhu uspokojují zájmy spotřebitelů
  - tržní systém zajišťuje dělbu práce i efektivní vynakládání zdrojů
  - zásada laissez faire
- neoklasičtí ekonomové - navazující na klas. školu od konce 19. st.
  - vytvořili řadu standardních analytických nástrojů ekonomie

2. neokonzervatismus

- vytvořena v 2.pol. 20. st. jako pokračovatel neoklasické ekonomie
- k jejím hlavním podobám patří:
  - monetaristická teorie
  - ekonomie strany nabídky (A. Laffer)- důraz na význam ekon. motivací a omezení stát. regulace zvyšující náklady firem
- liberální pohled na ekon. realitu
- úkolem vlád a CB by mělo být vytváření obecných pravidel fungování ekonomiky - stabilní právní rámec, stálé tempo růstu, množství peněz apod.

3. keynesiánská ekonomie

- základy ce 30. letech angl. ekonom - J.M. Keynes
- intervencionistický přístup k ekonomice
- poptávkové omezení ekonomiky
- požadavek rozpočtové politiky
- původí keynesiánství modifikováno prvky neoklasické ekonomie - větší pozornost straně nabídky (zejm. trh práce) + monetární politice **neokeynesiánství**
  - doplňuje klasickou keynesiánskou teorii někt. mikroekonom. prvky
- odlišné názory především v představách o roli hospodářské politiky při stabilizaci agregátní poptávky

Teorie národního hospodářství, Urban J., 3. doplněné a rozšířené vydání, 2011; Malá encyklopedie moderní ekonomie, Svojka M., Konečný B., Praha 1999; semináře doc. Bažantové - 1.+2. seminář LS 2011 - včetně přiloženého přehledu Etapy vývoje ekonomie

Dodatek 1

Seznam otázek

1. Absolutní a komparativní výhody v mezinárodním obchodě, vysvětlete na příkladu	M.1
2. Agregátní poptávka a nabídka, potenciální a reálný produkt	K.2
3. Aktiva, jejich druhy a vlastnosti, stanovení ceny aktiv	G.3
4. Automatické stabilizátory a jejich funkce, vysvětlete na příkladu	K.4
5. Bankovní systém, tvorba peněz a peněžní multiplikátor	I.5
6. Bezprostřední a konečné cíle měnové politiky, cílování inflace	I.6
7. Cenová a necenová konkurence, principy marketingu	C.7
8. Cenová, důchodová a křížová elasticita poptávky	D.8
9. Cíle, náklady, příjmy a zisk firmy	E.9
10. Cíle, principy a nástroje stabilizační politiky	K.10
11. Daně, jejich druhy a ekonomické vlastnosti, daňová politika	L.11
12. Deflace, její příčiny a důsledky, past likvidity a kvantitativní uvolňování	I.12
13. Devizové režimy a jejich národohospodářské důsledky	M.13
14. Diskontní, lombardní a repo sazba jako měnové nástroje	I.14
15. Efektivnost dokonalé konkurence	F.15
16. Efektivnost zdanění, daňové břemeno a „náklady mrtvé váhy“, Lafferova křivka	L.16
17. Ekonomická efektivnost, Paterovo a Kaldor-Hicksovo kritérium efektivnosti	B.17
18. Ekonomické aspekty správy korporací	E.18
19. Ekonomické chování byrokracie	N.19
20. Ekonomické multiplikátory a jejich význam (Keynesův multiplikátor, peněžní multiplikátor, fiskální multiplikátor)	K.20
21. Ekonomický pohled na vybrané právní formy podniků, jejich výhody a nevýhody	E.21
22. Ekonomický růst a rozvoj, zdroje a typy růstu, růstová politika	J.22
23. Euro a Maastrichtská kritéria, Pakt stability a růstu	L.23
24. Externality, jejich příčiny, důsledky a řešení	N.24
25. Financování firmy, finanční ukazatele a jejich funkce při řízení firmy	E.25
26. Finanční a měnová krize, možné příčiny a důsledky	K.26
27. Fiskální multiplikátory, efekt vytěšňování	K.27
28. Fiskální politika, její cíle a nástroje	K.28
29. Funkce a nástroje centrální banky	I.29
30. Hlavní historické a současné směry ekonomického myšlení	A.30
31. Hospodářská politika, její cíle, druhy a účinnost, magický čtyřúhelník	C.31
32. Hospodářský cyklus, jeho příčiny a fáze	K.32
33. Chování firem v podmínkách dokonalé a monopolistické konkurence	F.33
34. Chování firem v podmínkách oligopolu a monopolu	F.34
35. Implicitní a explicitní náklady firmy, ekonomický a účetní zisk	E.35
36. Inflace a její měření, druhy, příčiny a důsledky inflace, inflační daň	I.36
37. Instituce kapitálového trhu a jejich význam	G.37
38. Investiční akcelerační a multiplikátor a jejich význam pro průběh hospodářského cyklu	K.38
39. Investování a spekulace, vznik a důsledky „investičních bublin“	G.39
40. Kapitál, jeho vznik, formy a funkce	G.40
41. Komoditní peníze, zlatý standard, peníze s nuceným oběhem	I.41
42. Konkurenční politika, antimonopolní zákonodárství, regulace přirozených monopolů	F.42
43. Kvantitativní teorie peněz a cen, Fisherova rovnost	I.43
44. Marginální náklady a jejich význam	E.44
45. Měnová báze a tvorba peněz, peníze jako dluh	I.45
46. Metody měření HDP	B.46
47. Mezinárodní ekonomická integrace a její formy, globalizace ekonomiky	M.47
48. Mezinárodní měnové vztahy, devizové trhy, optimální měnové zóny	M.48
49. Model ekonomického koloběhu	B.49
50. Monetární politika a její nástroje	I.50

51. Nabídka a poptávka na trhu peněz, cena peněz, výnosová křivka	I.51
52. Nabídka, poptávka a rovnováha na trhu kapitálu	G.52
53. Náklady a nákladové křivky firmy, analýza firemních nákladů	E.53
54. Náklady alternativ a utopené náklady, ilustруйте na příkladech	B.54
55. Národohospodářské agregáty a jejich význam	B.55
56. Nástroje expanzivní fiskální a monetární politiky, jejich význam a účinnost	I.56
57. Nástroje restriktivní měnové a rozpočtové politiky, jejich význam a účinnost	I.57
58. Nedokonalá konkurence, příčiny vzniku a hlavní typy, ztráta blahobytu v podmínkách nedokonalé konkurence F.58	
59. Nezaměstnanost, příčiny, druhy a měření, vztah nezaměstnanosti a inflace	H.59
60. Nezávislost a odpovědnost centrální banky	I.60
61. Normální zisk firmy, ekonomická renta a její dobývání	E.61
62. Omezení měnové a fiskální politiky	I.62
63. Peníze, jejich funkce a formy, úloha zlata v dějinách	I.63
64. Platební a obchodní bilance, jejich struktura a význam	M.64
65. Poptávka a nabídka na trhu práce, vliv substitučního a důchodového efektu na nabídku práce	H.65
66. Poptávkové a nabídkové šoky, jejich vliv na recesi	K.66
67. Primární a sekundární kapitálové trhy a jejich význam	G.67
68. Principy ekonomické teorie veřejné volby	N.68
69. Produktivita práce a kapitálu a jejich faktory, politika nabídkové strany	J.69
70. Přebytek výrobce a spotřebitele, efektivita tržní rovnováhy	D.70
71. Předmět národohospodářské teorie a její základní kategorie	A.71
72. Rozdělení důchodů, nerovnosti v důchodech, přerozdělovací procesy a jejich nástroje	H.72
73. Selhání vlády a jeho příčiny	C.73
74. Soukromé a veřejné statky, veřejné poskytování statků	N.74
75. Státní regulace trhů, ceny ve smíšené ekonomice	C.75
76. Státní rozpočet, základní struktura jeho příjmové a výdajové stránky	L.76
77. Státní zásahy do cen, jejich příčiny, důsledky a efektivita	D.77
78. Struktura trhu a tržní síla, relevantní trh	F.78
79. Subjekty kapitálového trhu	G.79
80. Teorie hospodářského růstu	J.80
81. Transakční náklady a Coaseův teorém	N.81
82. Trh a tržní systém, typy trhů	C.82
83. Trh dokonalé konkurence a postavení firmy na tomto trhu	F.83
84. Trh práce (poptávka, nabídka a rovnováha)	H.84
85. Trhy výrobních faktorů, jejich úloha, specifika a regulace	B.85
86. Tržní a netržní faktory determinace mezd, mzdová strnulost, jej příčiny a důsledky	H.86
87. Tržní cena a její funkce	C.87
88. Tržní selhání, jeho druhy a příčiny, ilustруйте na příkladech	C.88
89. Typy ekonomických subjektů, jejich postavení a úloha v národním hospodářství	B.89
90. Veřejná a soukromá řešení tržních selhání	C.90
91. Veřejná produkce statků, její příčiny a důsledky	N.91
92. Veřejné a částečně veřejné statky, společné zdroje	N.92
93. Veřejné finance, jejich funkce a složky, státní rozpočet a jeho deficity	L.93
94. Vymezení peněz, peněžní zásoba a peněžní agregáty	I.94
95. Vývoj evropské ekonomické integrace, jednotný vnitřní trh, hospodářská a měnová unie EU	M.95
96. Význam a struktura rozvahy firmy	E.96
97. Základní ekonomické otázky, typy a odlišnosti ekonomických systémů	B.97
98. Základní ekonomické principy a modely, metodické chyby ekonomického uvažování	B.98
99. Zákon klesajícího mezního produktu, princip úspor z rozsahu	E.99
100. Zákon poptávky, zákon nabídky, zákon poptávky a nabídky, zákon jedné ceny	D.100